

Bundel – Ledenraadsvergadering van 25 september 2024

- 1 Opening
- 2 Vaststellen agenda
- 3 Inventarisatie rondvraag
- 4 Beslispunten
- 4.A (Gemandateerd) voorzitter ledenraad
2024.09.25 Agendapunt 4.a. (Gemandateerd) Voorzitter Ledenraad
- 4.B Jaarplanning KNB 2025
Agendapunt 04.B Strategische agenda – voorstel structuur en aanpak
Agendapunt 04.B notitie LR inzake Strategie
Agendapunt 04. B Strategische agenda – voorstel structuur en aanpak redline versie
- 5 Ingekomen stukken
- 6 Mededelingen Commissie van Advies
- 7 Mededelingen bestuur
- 7.A Toegang tot het recht
- 7.B Futurepro(of): Beroepsopleiding
- 7.C Wna
Agendapunt 07.C notitie status modernisering Wna
Agendapunt 07.C LR N-WNA verslag klankbordgroepen 123 finaal
- 7.D Stichting Connie Bletz
- 7.E Pensioen
- 7.F Stand van zaken NotarisID
- 7.G Consignatiekas
- 8 Bespreekpunten
- 8.B Nevenbetrekkingen
- 8.C Evaluatie klachtenbemiddeling
- 8.D Dag van de Ledenraad maart 2025
- 8.E Ringbestuursleden werven
- 8.F Carob: centraal ambtelijk ring ondersteuningsbureau
- 9 Notulen
- 9.A Verslag vorige vergadering d.d. 03 juli 2024
2024.07.03 conceptnotulen LR – voor vergadering
- 9.B Behandeling actiepuntenlijst
2024.09.25 LR actiepunten–bijgewerkt tot 1 september 2024
- 10 Rondvraag
- 11 Inventarisatie agendapunten volgende vergadering
- 12 Sluiting

Vergadernotitie ledenraad

Datum : 25 september 2024
Agendapunt : 4.a.
Onderwerp : (Gemandateerd) Voorzitter ledenraad
Van : Secretaris ledenraad

Status : ☐ ter informatie ☐ ter bespreking ☒ ter beslissing

Vragen aan de ledenraad:

- Wenst de ledenraad een nieuw (gemandateerd) voorzitter te benoemen voor de ledenraad voor een periode van een jaar?
- Wenst de ledenraad dat deze nieuw benoemde voorzitter ook benoemd wordt als voorzitter van de Commissie van Advies (CvA)?
- Wenst de ledenraad een plaatsvervangend voorzitter te benoemen voor een periode van een jaar?
- Wenst de ledenraad af te wijken van de tekst die staat opgenomen in de Wna waarin staat vermeld dat de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter worden benoemd per 1 oktober van enig jaar?

Toelichting

In haar vergadering van 6 februari 2019 heeft de ledenraad besloten om mw. mr. Joyce Leemrijse te benoemen als gemandateerd voorzitter van de ledenraad voor de periode van een jaar. In haar vergaderingen van 13 november 2019, 11 november 2020, 17 november 2021, 16 november 2022 en 25 november 2023 hebben de betreffende voorzitters in samenspraak met de ledenraad besloten om haar opnieuw voor een periode van een jaar te herbenoemen.

Mevrouw Leemrijse heeft aangegeven voor 2025 niet meer beschikbaar te zijn voor herbenoeming. De heer mr. Nadir Trabelsi is voorzitter van de ledenraad, maar heeft aangegeven de ledenraadsvergaderingen niet te willen voorzitten.

Er zijn vanuit de ledenraad twee kandidaten voor de positie van voorzitter voorgedragen. Een kandidaat vanuit de ledenraad zelf en een externe kandidaat. Deze kandidaten stellen zich in de vergadering voor aan de ledenraad.

Een verdere toelichting wordt in de vergadering gegeven.

De bespreking van de kandidaten zal in beslotenheid plaatsvinden.

Advies vacaturecommissie

De vacaturecommissie geeft in de vergadering van de ledenraad een terugkoppeling van de gevoerde gesprekken.

Naslag:

Tekst Wna:

1. De ledenraad wijst per 1 oktober van elk jaar uit de voorzitters van de ringbesturen voor de periode van één jaar de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van de ledenraad aan. Deze kunnen zich bij de vervulling van hun taak doen bijstaan door secretarissen van het bureau van de KNB.

Tekst Verordening ledenraad:

1. De voorzitter van de ledenraad roept – al dan niet op verzoek van het bestuur van de KNB – de ledenraad bijeen om te vergaderen.
2. De voorzitter stelt de plaats, de datum en de tijd van de vergadering vast en deelt deze tenminste vijf dagen voor de vergadering schriftelijk mee aan de leden van de ledenraad, aan het ringbestuur en aan het bestuur van de KNB.
3. Bij de oproeping tot de vergadering worden de te behandelen onderwerpen vermeld.
4. Een voorstel van een lid van de ledenraad, van het bestuur van de KNB of van één van de ringen moet om op de agenda van de ledenraad geplaatst te worden ten minste vijftien dagen voor de dag van de vergadering schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend.
5. Voorstellen die later worden ingediend kunnen alleen worden behandeld met goedkeuring van een volstreekte meerderheid van de ter vergadering aanwezige leden. Deze voorstellen kunnen slechts aangenomen worden met ten minste twee derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
6. De plaatsvervangend voorzitter treedt op in de plaats van de voorzitter hetzij in overleg met de voorzitter hetzij bij zijn afwezigheid.
7. In geval van afwezigheid van zowel de voorzitter als de plaatsvervangend voorzitter treedt een door de ledenraad aangewezen ledenraadslid op als waarnemend voorzitter.
8. Hij die de vergadering voorziet kan zich laten vertegenwoordigen in de ledenraad door een ander lid van het ringbestuur waarvan hij onderdeel uitmaakt of door een ander ledenraadslid van zijn ring. De vergaderrechten van de voorzitter gaan dan over op zijn vertegenwoordiger.
9. De fungerend voorzitter kan een externe aanwijzen om op te treden als voorzitter.

Tekst ter toelichting bij de Verordening Ledenraad:

De rol van voorzitter van de ledenraad kan met zich meebrengen dat het lastig is om zowel als voorzitter als als ledenraadslid te functioneren. In het kader kan het nuttig zijn om enkel als voorzitter te fungeren en een andere ringbestuurder dan wel een door de ring aangewezen ledenraadslid als plaatsvervanger aan te wijzen. Indien de voorzitter hiervoor kiest dan kan de voorzitter niet inhoudelijk mee discussiëren en heeft de voorzitter in zijn functie ook geen stemrecht. Dit komt toe aan zijn vertegenwoordiger.

KNB Strategie 2025 e.v. (versie 25-09-2024)

Inleiding

De laatste jaren ontwikkelde de KNB altijd een strategie die vijf jaar vooruit keek. De huidige maatschappelijke en digitale ontwikkelingen volgen elkaar echter zo snel op dat deze horizon te lang is gebleken. De strategie is – net als de (jaar)plannen van de KNB – aan steeds snellere verandering onderhevig waarbij het steeds moeilijker wordt om goed te bepalen wat de exacte richting op langere termijn moet zijn. Daarom is er voor gekozen om een strategie te maken die drie jaar vooruit kijkt en waarbij jaarlijks waar nodig aanvullingen en wijzigingen worden aangebracht om telkens de blik goed vooruit te houden voor een doorlopende periode van drie jaar. Deze strategie is gebaseerd op een strategische context die de lijn voor de langere termijn (ongeveer 10 jaar) schetst. Zo wordt een balans gevonden tussen de middellange en lange termijn. Dit sluit ook aan bij de wijze waarop de KNB haar planning en control cyclus heeft ingericht.

Strategische context notariaat

De stip op de horizon en de missie van de KNB zijn gegevens die voor langere tijd vastliggen en waar de jaarlijkse aanpassing van de strategie aan getoetst moet blijven worden. Het notariaat in Nederland heeft tot doel om consumenten en ondernemers rechtsbescherming te bieden. Vooral in tijden waarin allerlei (digitale) ontwikkelingen consumenten onzeker kunnen maken waardoor zij begeleiding nodig hebben om zich in de maatschappij te redden en hun positie veilig te stellen of waarin ondernemers in die digitale wereld zaken moeten gaan doen en tegen nieuwe en andere juridische uitdagingen aanlopen

Om over een langere tijd de koers te kunnen bepalen én vasthouden heeft de KNB in 2018 de Strategische Context Notariaat (SCN) ontwikkeld. Dit document schetst het grotere maatschappelijke speelveld waarin het notariaat acteert. De SCN fungeert als overkoepelend narratief voor de meerjarenstrategie. De SCN werpt licht op de kansen en uitdagingen waarmee beroepsbeoefenaren zich geconfronteerd zien in vier overkoepelende lange termijn trends op strategisch niveau:

1. **Veiligheid en onzekerheid in de wereld:** of het nu gaat over de COVID pandemie, vluchtelingenstromen of het groeiend aantal conflicten in de wereld, mensen hebben behoefte aan zekerheid. De notaris is één van de instituties die zekerheid biedt.
2. **Dolende overheid:** de overheid biedt burgers en bedrijven houvast, een richtsnoer en voorspelbaarheid. Althans zo zou dat moeten zijn. In roerige tijden verandert de overheid niet alleen regelmatig van koers, ze toont zich ook niet altijd een betrouwbare en voorspelbare partner in haar rol van voorwaardenscheppend orgaan richting het notariaat.
3. **Veranderende samenleving:** na de ontzuiling zijn we beland in een postmoderne samenleving waarin vele vormen van samen leven mogelijk zijn. Ook deze trend raakt het notariaat waar het gaat om het bieden van rechtszekerheid aan hen die daar om vragen.
4. **Technologie wordt leidend:** dit lijkt een open deur maar is dat allerm minst. Technologie en digitalisering hebben namelijk twee kanten. Enerzijds biedt slimme technologie en gebruik van data het notariaat strategische kansen. Anderzijds kunnen ook niet-notariële spelers -of overheden- zich met behulp van dezelfde technologieën ontpoppen als geduchte concurrenten.

Recente ontwikkelingen

In de vijf jaren voorafgaand aan het opstellen van dit document (2018-2023) is het aantal akten gemiddeld per jaar gestegen met 3%. Opvallend hieraan is het verschil per rechtsgebied. Het aantal onroerend goed akten is gedaald met 19% terwijl het aantal familierechtakten met 37% is gestegen, ook voor ondernemingsrecht is een stijging waar te nemen van 17%. Dat bij een miniem verschil in het gemiddeld aantal akten er wel zo'n substantieel verschil tussen de verschillende typen akten wordt ook veroorzaakt door een veranderende behoefte van de consument en ondernemer. Een behoefte waar de notaris op kan en moet inspelen. Nader onderzoek naar de precieze maatschappelijke ontwikkelingen wat meer is dan alleen de veranderende behoefte van consumenten] die deze verschillen verklaren is absoluut noodzakelijk. Zo kan de notaris die rechtsbescherming bieden waar binnen de maatschappij behoefte aan bestaat.

Kernwaarden

Bij het verschaffen van rechtsbescherming handelt het notariaat vanuit een aantal kernwaarden. Het notariaat is onafhankelijk, onpartijdig, integer en handelt vanuit publieke verantwoordelijkheid. De KNB ondersteunt de beroepsgroep met tal van diensten en projecten om notarissen in staat te stellen de consument rechtszekerheid en rechtsbescherming te bieden met de kernwaarden als uitgangspunt. Bij elk project of initiatief dat de KNB start, moet men zich dan ook afvragen hoe dit project kan bijdragen aan deze doelstelling.

Dit is uiteraard niet nieuw: vanuit het strategisch plan 2020 -2025 zijn tal van initiatieven en projecten gestart die voldoen aan deze uitgangspunten.

Thema's en programma's

In de basis zijn de relevante onderwerpen onder te brengen in een aantal thema's:

1. Maatschappelijke relevantie
2. Toegang tot het recht
3. Aantrekkelijkheid van het ambt

Hierdoor heen lopen vier grotere programma's binnen de KNB die op elk van deze thema's betrekking hebben: future pro(o)f, digitalisering, modernisering Wna en het notariaat als (data)bron. Onderdelen van deze programma's komen terug in elk thema.

Ook voor innovatie geldt dat dit in elk thema terug komt. De beroepsgroep moet zich blijven ontwikkelen en vernieuwen om te voldoen aan de wensen en eisen die maatschappij aan het notariaat stelt. Het is daarbij onmogelijk om te wachten totdat nieuwe technieken en andere ontwikkelingen zich volledig uitgekristalliseerd hebben. Om mee te ontwikkelen moet de beroepsgroep voorop lopen en een goed en duidelijk beeld hebben van de ontwikkelingen die gaan komen.

1. Maatschappelijke relevantie

De notaris staat midden in de maatschappij. De consument wil van nature zekerheid en wil zich veilig voelen en de ondernemer wil veilig en verantwoord kunnen ondernemen. De notaris speelt daar een belangrijke rol in door de rechtszekerheid en rechtsbescherming die hij biedt.

Door verschillende ontwikkelingen in de maatschappij is informatie steeds meer en sneller voorhanden. De consument wordt steeds digitaal vaardiger en kan steeds meer informatie zelf

vinden. De vraag blijft altijd of de informatie die de consument vindt, betrouwbaar en daadwerkelijk toepasbaar is. De notaris komt hier in beeld om de consument terzijde te staan en daar waar mogelijk de informatie te verifiëren en aan te vullen. Met de komst van zogeheten elektronische *wallets* waarin de consument en de ondernemer veel van de voor hem relevante gegevens kan inzien en eventueel ook kan verstrekken aan derden, wordt geverifieerde data steeds belangrijker. De rol die de notaris hierin kan spelen geeft hem ook in een veranderende maatschappij een sleutelrol.

De notaris is de vraagbaak en de juridisch adviseur op de hoek waar consumenten en ondernemers laagdrempelig en snel terecht kunnen met alle gebeurtenissen in hun (zakelijke) leven die hen bezig houden. De notaris wil zich daarbij buigen over ingewikkelde vraagstukken waarbij toegevoegde waarde kan worden geleverd. Bij diensten waar de notaris minder waarde kan toevoegen, zou gekeken moeten worden of deze buiten het notariaat wellicht beter tot hun recht komen.

In deze maatschappij is het relevant dat de notaris ook steeds meer de mogelijkheid biedt en kan bieden tot digitale dienstverlening. Geen verplichting, maar voor de consument en de ondernemer die dat wil wel een mogelijkheid. De drempels in de wet die dergelijke dienstverlening nu onmogelijk maken moeten worden opgeheven. Een digitale akte moet op naast bij het oprichten van een BV, op alle rechtsgebieden een mogelijkheid worden. Ook hier met behoud van de rol van de notaris in het rechtsverkeer en alle waarborgen die daar bij horen. De rechtsbescherming van de consument en een veilig ondernemersklimaat in combinatie met die van andere belanghebbende en de maatschappij als geheel is wat telt. De rol van het notariaat zal met dat maatschappelijke doel voor ogen behouden en mogelijk zelfs uitgebreid moeten worden. Daar waar mogelijk moet de maatschappelijke rol en relevantie van de notaris voor het voetlicht worden gebracht.

Hier kunnen nieuwe technieken de notaris helpen. De notaris moet kennis dragen en kunnen werken met dezelfde (digitale) middelen die de basis vormen voor de kennis van de consument en ondernemer, maar moet beter zijn in het gebruik daarvan. Technieken als AI zullen in de toekomst naar verwachting steeds belangrijker worden. Het gebruik hiervan op een goede en zorgvuldige wijze kan een kans zijn voor het notariaat om betere rechtsbescherming te bieden en de consument en ondernemer op een goede en gewenste wijze te bedienen. Het testen van deze technieken is dus van belang zodat zij daar waar mogelijk toegepast kunnen gaan worden in het notariaat.

2. Toegang tot het recht

Voor een goede rechtsbedeling en adequate rechtsbescherming is het van belang dat consument en ondernemer op zoveel mogelijk manieren toegang hebben tot het recht en daarmee ook tot de notaris. Het is nodig dat bekend is waarvoor men bij een notaris terecht kan en wat een bezoek aan de notaris kan opleveren. Dit geldt niet alleen voor de directe gevolgen zoals het feit dat zaken goed vastgelegd zijn en wensen goed kunnen worden uitgevoerd. Dit geldt ook voor de indirecte gevolgen: Een bezoek aan de notaris heeft een preventieve werking. Afspraken zijn duidelijk waardoor rechtszaken en onnodige kosten kunnen worden voorkomen. Als de ondernemer, maar ook de consument deze waarde (h)erkennen en ervaren zal een bezoek aan de notaris niet meer worden ervaren als een verplichting maar wordt dit een behoefte. Bijvoorbeeld de toename van het aantal akten in het familierecht, zoals eerder geschetst, duidt er al op dat veel consumenten de weg naar de notaris weten te vinden.

De KNB kan en zal tal van initiatieven zoals communicatiecampagnes ontwikkelen om de notaris hierbij te ondersteunen, maar uiteindelijk is het de notaris waarmee het eerste contact wordt gelegd en heeft diegene die de cliënt zijn toegevoegde waarde kan laten ervaren. Dit betekent dat de notaris de consument en ondernemer in begrijpelijke taal adviseert en aansluit bij hun

respectievelijke belevingswereld. In het programma futurepro(o)f wordt ruim aandacht besteed aan de vaardigheden die een beroepsbeoefenaar nodig heeft. Naast extra aandacht hiervoor in de (vernieuwde) beroepsopleiding wordt ook met de hogleraren besproken hoe hier meer aandacht aan kan worden besteed tijdens het volgen van de studie notarieel recht. De mogelijkheden en onmogelijkheden van rechtzoekende om ingewikkelde juridische materie te begrijpen speelt hierbij een belangrijke rol. De samenwerking van de KNB met bijvoorbeeld Steffie.nl is hiervan een voorbeeld. Dit is een initiatief waarbij onderwerpen in eenvoudige taal worden uitgelegd en mensen voor wie het lastig is om ingewikkelde zaken te begrijpen, worden geholpen in het vinden van de juiste dienstverlening. Ook zal op verschillende manieren in de digitale informatiebehoefte van cliënten moeten worden voorzien. Daar waar deze tot op heden vooral fysiek van aard is, kunnen digitale middelen helpen om een deel van de consument beter aan te sluiten. Een deel van de ondernemers zal dit ook zo ervaren omdat digitale hulpmiddelen naast goed informatievoorziening tijd kan besparen zonder dat dit afdoet aan de zorgvuldigheid en kwaliteit van de notariële dienstverlening. De wijze waarop gebruik kan worden gemaakt van digitale middelen moet worden uitgebreid. Hier past een uitbreiding van het aantal akten dat ook digitaal gepasseerd kan worden goed bij.

Een deel van de consumenten heeft onvoldoende (financiële) middelen om toegang te krijgen tot de notaris, terwijl zij wel ondersteuning van de notaris kunnen gebruiken. Een passende regeling voor deze consumenten draagt bij aan toegang tot het recht. Dit zal in de modernisering van de Wna worden meegenomen. Voor wat de overige (notariële) regelgeving betreft zal ook bekeken moeten worden hoe deze kan bijdragen aan een toegankelijker notariaat. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan meer ruimte voor de notaris om buiten zijn plaats van vestiging werkzaamheden te verrichten om zo dichtbij de consument te staan.

Het blijft verder van belang dat er figuurlijk op iedere hoek van de straat een notaris fysiek bereikbaar is. Er zijn regio's in Nederland waar de notariële dienstverlening verschaalt en waar 'witte vlekken' dreigen te ontstaan. De KNB onderneemt acties om die plekken opnieuw in te vullen en notarissen te helpen bij het vinden van opvolgers zodat de toegang tot de notariële dienstverlening gewaarborgd wordt.

Het WODC doet momenteel onderzoek naar de toegang tot het recht waarvan de resultaten medio 2024 verwacht worden. Dit rapport kan aanleiding geven om te komen tot concrete acties in de jaarplannen van de komende jaren die aansluiten bij deze strategie.

3. Aantrekkelijkheid van het ambt

Toegang tot de notaris wordt ook gewaarborgd doordat in het notariaat voldoende mensen werkzaam zijn die rechtsbescherming kunnen bieden. Dit moet gezien het maatschappelijk belang van het notariaat gaan om de mensen met de beste kennis en kunde op juridisch gebied. Eén van de doelen van het programma futurepro(o)f is om mensen te behouden voor het notariaat en het notariaat voor jonge generaties aantrekkelijk te houden. Hierbij wordt ook de nadruk gelegd op het aantrekken van geschikte mensen uit aanpalende beroepsgroepen en bijvoorbeeld mensen die in eerste instantie niet gekozen hebben voor de notariële richting tijdens de (HBO)-rechtenstudie. Notarissen hebben hier een rol in door het aanbieden van een aantrekkelijk werkklimaat. Zo wordt gegarandeerd dat er ook in de toekomst voldoende beroepsbeoefenaren en (notariële) medewerkers beschikbaar blijven die voldoende geëquipeerd zijn voor de veranderingen die op de maatschappij in zijn algemeenheid en het notariaat in het bijzonder afkomen.

In vijf jaar tijd¹ is het aantal leden van de KNB gestegen van 3286 naar 3426 (4%). Het aantal notarissen is in deze periode licht gedaald en het aantal toegevoegd notarissen is gestegen. Per saldo is er voor deze groep een stijging van 5%. Wat opvalt als er ingezoomd wordt op de leeftijdscategorieën is dat de beroepsgroep langzaam vergrijst. De leeftijdsgroep 30-49 jaar is in vijf jaar tijd gedaald met 14%. De groep boven de 50 is toegenomen met 34%. De groep onder de 30 is met 17% toegenomen. Deze cijfers bevestigen dat het op dit moment relevant is om de groep jongeren onder de 30 aan het notariaat te binden. De oudere leden zullen immers binnen afzienbare tijd met pensioen gaan en het risico bestaat dat er straks te weinig mensen beschikbaar zijn om hun werk op te vangen. Het is in het belang van het gehele notariaat dat rechtsbescherming in de buurt beschikbaar blijft. Op dit moment lijkt dit nog het geval te zijn nu het aantal notariskantoren in Nederland in de laatste vijf jaar met slechts 2,5% gedaald (22) is.

Veel regels (zowel in de Wna als in de WWFT en andere regelgeving) worden als knellend en beperkend ervaren. Het doel is om zoveel mogelijk beperkende regels af te schaffen of te veranderen om daarmee de aantrekkelijkheid van het beroep te vergroten. Hierbij mag nooit uit het oog verloren worden dat bepaalde regels en beperkingen nodig zijn om de notaris de juiste rechtsbescherming te laten bieden binnen de maatschappij met behoud van de notariële kernwaarden. Deze onafhankelijke, onpartijdige en integere beroepsbeoefenaar moet en mag vertrouwd worden. Het is dan niet juist als bij voorhand wordt aangenomen dat als iets niet loopt zoals gewenst, dat het dan wel de fout van de notaris zal zijn. Dat wil uiteraard niet zeggen dat als de notaris een fout maakt, dat hij of zij hier niet op aangesproken kan worden. Er moet een juiste balans zijn die voor de beroepsgroep (en niet per se voor de individuele beroepsbeoefenaar) ondersteunend is. De KNB zal er voor ijveren om zoveel mogelijk beperkende en knellende regelgeving te laten verdwijnen en hiertoe ook concrete (tekst)voorstellen doen. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan het moderniseren van benoemingsvereisten tot notaris of waarnemer.

Digitalisering kan – mits op een juiste manier toegepast – het beroep ook aantrekkelijker maken. Administratieve processen kunnen worden gestroomlijnd en digitale systemen kunnen de notaris en zijn medewerkers helpen bij de invulling van de (poortwachters)taken bij het verlenen van de rechtsbescherming aan de consument. Deze systemen zouden mogelijk centraal door de KNB kunnen worden gefaciliteerd waarmee een betere informatiepositie voor het gehele notariaat kan ontstaan. Onderzocht moet worden of de KNB bepaalde diensten kan ondersteunen in de vorm van een backoffice as a service (BAAS) of Kantoor as a service KAAS). Waar kan het notariaat en de kantoororganisatie van de notaris worden ontzorgd en ondersteund? Digitalisering kan kortom gebruikt worden om de notaris te ontzorgen en daarmee het beroep aantrekkelijker te maken. Bedacht moet uiteraard worden dat het notariële werk bij uitstek mensenwerk is. In een steeds meer gedigitaliseerde wereld blijft de menselijke behoefte aan persoonlijk contact bestaan, vooral voor mensen die minder digitaal vaardig zijn. Door deze middelen daar in te zetten waar het nuttig is kan de beroepsbeoefenaar doen wat hij het liefste doet en het beste kan: persoonlijk contact hebben met mensen en hen juridisch bijstaan bij alle belangrijke levensgebeurtenissen.

Europese context

Steeds meer regelgeving komt vanuit de Europese Unie. Zo kwamen er regels voor het inrichten van een digitaal passeerproces en de ontwikkeling van een digitale akte en voor het gebruik van allerlei nieuwe technologieën zoals AI. Daarmee is de Europese Unie een aanjager van innovatieve processen.

¹ Van 1 januari 2019 tot 1 januari 2024

Het is dan ook van belang dat de KNB in Brussel de belangen van het notariaat zo goed mogelijk neer zet. Zo kan vroegtijdig worden gesignaleerd welke consequenties voorstellen vanuit Europa hebben voor de rechtsbescherming van de consument in Europa in het algemeen en in Nederland in het bijzonder.

De KNB heeft in Europa een stevige voet aan de grond via haar betrokkenheid bij de het samenwerkingsverband van Europese notariaten (CNUE). In 2027 zal Nederland het voorzitterschap op zich nemen. Het is van belang om in de aanloop hier naar toe de huidige actieve rol die de KNB in Europa vervult, te behouden en verder uit te breiden.

Prioritering door middel van onderzoek

De ontwikkelingen op de drie eerder genoemde hoofdthema's zijn zeer divers. De KNB is beperkt in mensen en middelen en kan daarom niet alles oppakken wat in deze thema's speelt. Prioritering is dus noodzakelijk. Onderzoeken kunnen daarbij behulpzaam zijn. Daarbij gaat het om zowel eenmalige als doorlopende onderzoeken. De te onderzoeken onderwerpen of de daarbij behorende specifieke dossiers kunnen in de loop der jaren door (maatschappelijke) wijzigingen veranderen of een andere prioriteit krijgen. Op basis van het huidige speelveld is een aantal onderwerpen te benoemen waarover nadere informatie nodig is om elk jaar de focus te kunnen bepalen. In de matrix hieronder zijn deze onderwerpen weergegeven in combinatie met de verschillende onderzoeken die hierop betrekking hebben:

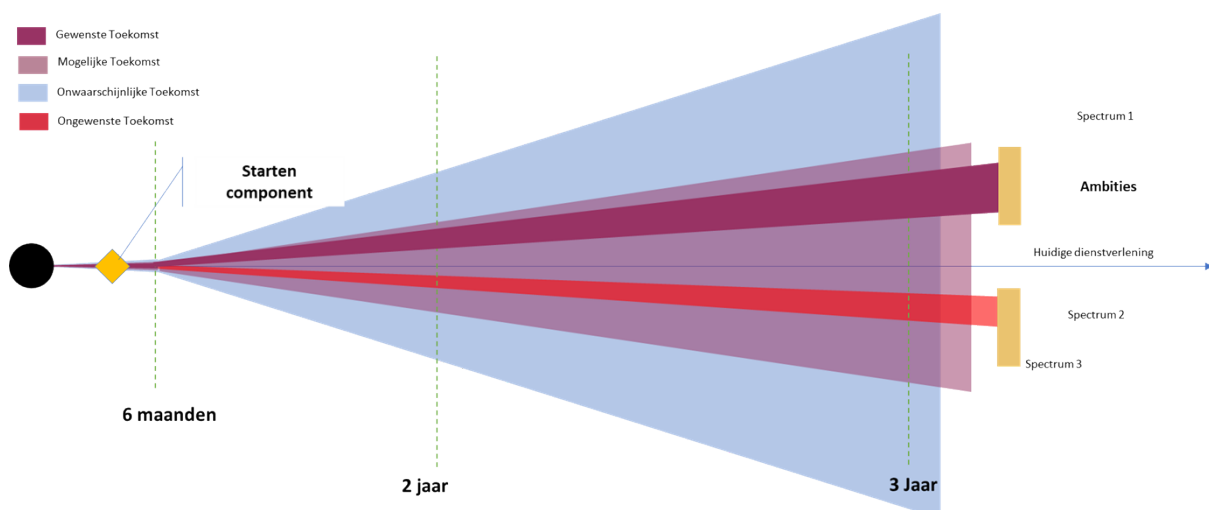
Inhoud
Lobbyplan in het hart van de KNB
Politiek
WODC onderzoek toegang tot het recht I en II
Hill onderzoek naar digitalisering
Digitalisering
Stakeholders analyse digitalisering
NSL's roadmaps
Gartner onderzoek naar digitale ontwikkelingen
0 meting digitalisering notariskantoren
Behoeften binnen notariskantoren om te digitaliseren
Het notariaat
Ledentevredenheid
Demografie notariaat
Benchmark arbeidsvoorwaarden
Analyse KNB info

De burger
Consumentenbehoeften
Reviews van notariskantoren (klanttevredenheid)
Duurzame ontwikkelingsdoelen rond veiligheid en rechtvaardigheid/sterkte publieke diensten.
Bronnenonderzoek
CNUE, Polpo, Fednot, ECH, HDN, NVM, V&J etc.

De informatie uit deze onderzoeken is vanuit de verschillende invalshoeken relevant voor het notariaat. Door deze informatie samen te brengen kan de beroepsgroep ontzorgd worden en wordt de beroepsgroep ondersteund om op een gewenste en passende manier rechtsbescherming te bieden aan consumenten en ondernemers. Gelijktijdig wordt notariële data beschermd.

Lange termijn doelstellingen

De strategie moet het notariaat uiteindelijk leiden naar een gewenste streep op de horizon. Het doel van de strategie is om een gewenste situatie te creëren waarin het notariaat een nog belangrijkere rol speelt bij de rechtsbescherming in de maatschappij.

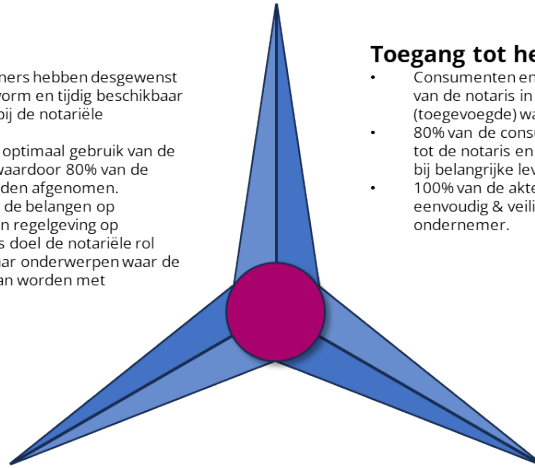
In zijn algemeenheid kunnen per thema zoals omschreven in deze strategie een aantal concrete doelen worden gezet voor het jaar 2030. Gedurende de komende jaren zullen de jaarplannen van de KNB concreet laten zien hoe de in een jaar te ondernemen acties bijdragen aan het uiteindelijke doel. Daarnaast zal de strategie bij veranderende omstandigheden aangepast worden met telkens deze lange termijn doelen in gedachte.

Maatschappelijke relevantie

- Particulieren, ondernemers en ketenpartners hebben desgewenst hun relevante notariële data in de juiste vorm en tijdig beschikbaar en kunnen deze ten alle tijden verifiëren bij de notariële authentieke bron.
- Notarissen zijn digitaal vaardig en maken optimaal gebruik van de hen ter beschikking staande technieken waardoor 80% van de notariële dienstverlening digitaal kan worden afgenomen.
- De KNB voert proactief regie en behartigt de belangen op veranderende omstandigheden en wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau met als doel de notariële rol voor 100% behouden en uit te breiden naar onderwerpen waar de rechtsbescherming beter gewaarborgd kan worden met tussenkomst van de notaris.

Toegang tot het recht

- Consumenten en ondernemers zijn op de hoogte van de rol van de notaris in hun persoonlijke situatie en herkennen de (toegevoegde) waarde van de notaris.
- 80% van de consumenten en ondernemers heeft toegang tot de notaris en weet de notaris laagdrempelig te vinden bij belangrijke levensgebeurtenissen.
- 100% van de akten is digitaal beschikbaar en makkelijk, eenvoudig & veilig toegankelijk voor de consument en de ondernemer.

Aantrekkelijkheid van het ambt

- Werken in het notariaat wordt door medewerkers in het notariaat gewaardeerd met een 8 of hoger.
- Repeterende handmatige en administratieve werkzaamheden zijn structureel opgelost, geminimaliseerd en geautomatiseerd.
- 70% van de beroepsgroep ervaart het tuchtrecht als kwaliteitsverhogend en ondersteunend aan de praktijk.

Op basis van de hiervoor genoemde lange termijn doelstelling uit de strategische context notariaat worden elk jaar in het jaarplan de concrete stappen opgenomen die uiteindelijk moeten leiden tot het behalen van deze doelstellingen. De invulling van het jaarplan vindt gestructureerd plaats aan de hand van een matrix (bijlage 1). Zo is meetbaar en inzichtelijk welke concrete acties worden ondernomen.

Tot slot

De consument ervaart dat de wereld verandert en dit maakt de consument onzeker. Ook voor ondernemers geldt dat zij te maken krijgen met klanten die andere (digitale) eisen stellen, hetgeen invloed heeft op hun werkprocessen en de wijze waarop zij hun onderneming organiseren en inrichten. Is alles wel goed (juridisch) geregeld? Wat is het gevolg voor zijn positie van allerlei (digitale) ontwikkelingen? De notaris kan hierin consument en ondernemer helpen en bij de hand nemen, zodat zij dezelfde rechtsbescherming blijft genieten. Door aansluiting te houden in een sterk veranderende maatschappij behoudt de notaris zijn maatschappelijke relevantie en kan deze onafhankelijke, onpartijdige en integere beroepsbeoefenaar hun cliënten met raad en daad terzijde staan. De toegang tot het recht wordt gewaarborgd met alle zorgvuldigheids- en kwaliteitseisen die daar aan gesteld moeten worden.

Vergadernotitie ledenraad

Datum : 25 september 2024
Agendapunt : 04.B
Onderwerp : Belangenbehartiging
Van : Barbara van Kampen en Annerie Ploumen

Status : ☐ ter informatie ☐ ter bespreking ☒ ter beslissing

Voorstel

Het bestuur vraagt de ledenraad om de concept strategie 2025 e.v. van de KNB vast te stellen.

Toelichting

Tijdens de ledenraad van 3 juli jongstleden is een eerste versie van de strategie 2025 e.v. besproken. Op basis van de in de vergadering ontvangen input en de input die daarna nog is ontvangen is de strategie aangevuld en aangepast.

Tijdens de ledenraad werden enkele opmerkingen gemaakt over de termijn die deze strategie overziet. Het bestuur houdt vast aan een strategie voor een periode van drie jaar met daarbij een strategische context notariaat die zit op de langere termijn van ongeveer tien jaar. Hiermee wordt er voor gezorgd dat de strategie enerzijds goed aanpasbaar blijft aan de nodige ontwikkelingen en dat de lange termijn – welke door de ledenraad terecht als zeer belangrijk wordt ervaren – niet uit het oog verloren wordt.

Daarnaast is meer ruimte ingebouwd om daar waar nodig niet alleen werkzaamheden naar het notariaat toe te trekken, maar ook daar waar de toegevoegde waarde van het notariaat (mogelijk) afneemt deze werkzaamheden te laten vervallen. Dit was ook een expliciete wens van de ledenraad.

De strategie zal dienen als input voor de jaarplannen van de KNB te beginnen met het jaarplan voor het jaar 2025.

Bijlagen: conceptstrategie KNB 2025 e.v. (schoon en met wijzigingen)

Inleiding

De laatste jaren ontwikkelde de KNB altijd een strategie die vijf jaar vooruit keek. De huidige maatschappelijke en digitale ontwikkelingen volgen elkaar echter zo snel op dat deze horizon te lang is gebleken. De strategie is – net als de (jaar)plannen van de KNB – aan steeds snellere verandering onderhevig waarbij het steeds moeilijker wordt om goed te bepalen wat de exacte richting op langere termijn moet zijn. Daarom is er voor gekozen om een strategie te maken die drie jaar vooruit kijkt en waarbij jaarlijks waar nodig aanvullingen en wijzigingen worden aangebracht om telkens de blik goed vooruit te houden voor een doorlopende periode van drie jaar. Deze strategie is gebaseerd op een strategische context die de lijn voor de langere termijn (ongeveer 10 jaar) schetst. Zo wordt een balans gevonden tussen de middellange en lange termijn. Dit sluit ook aan bij de wijze waarop de KNB haar planning en control cyclus heeft ingericht.

Strategische context notariaat

De stip op de horizon en de missie van de KNB zijn gegevens die voor langere tijd vastliggen en waar de jaarlijkse aanpassing van de strategie aan getoetst moet blijven worden. Het notariaat in Nederland heeft tot doel om consumenten en ondernemers rechtsbescherming te bieden. Vooral in tijden waarin allerlei (digitale) ontwikkelingen consumenten onzeker kunnen maken waardoor zij begeleiding nodig hebben om zich in de maatschappij te redden en hun positie veilig te stellen of waarin ondernemers in die digitale wereld zaken moeten gaan doen en tegen nieuwe en andere juridische uitdagingen aanlopen

Om over een langere tijd de koers te kunnen bepalen én vasthouden heeft de KNB in 2018 de Strategische Context Notariaat (SCN) ontwikkeld. Dit document schetst het grotere maatschappelijke speelveld waarin het notariaat acteert. De SCN fungeert als overkoepelend narratief voor de meerjarenstrategie. De SCN werpt licht op de kansen en uitdagingen waarmee beroepsbeoefenaren zich geconfronteerd zien in vier overkoepelende lange termijn trends op strategisch niveau:

1. **Veiligheid en onzekerheid in de wereld:** of het nu gaat over de COVID pandemie, vluchtelingenstromen of het groeiend aantal conflicten in de wereld, mensen hebben behoefte aan zekerheid. De notaris is één van de instituties die zekerheid biedt.
2. **Dolende overheid:** de overheid biedt burgers en bedrijven houvast, een richtsnoer en voorspelbaarheid. Althans zo zou dat moeten zijn. In roerige tijden verandert de overheid niet alleen regelmatig van koers, ze toont zich ook niet altijd een betrouwbare en voorspelbare partner in haar rol van voorwaardenstellend orgaan richting het notariaat.
3. **Veranderende samenleving:** na de ontzuiling zijn we beland in een postmoderne samenleving waarin vele vormen van samen leven mogelijk zijn. Ook deze trend raakt het notariaat waar het gaat om het bieden van rechtszekerheid aan hen die daar om vragen.
4. **Technologie wordt leidend:** dit lijkt een open deur maar is dat allerm minst. Technologie en digitalisering hebben namelijk twee kanten. Enerzijds biedt slimme technologie en gebruik van data het notariaat strategische kansen. Anderzijds kunnen ook niet-notariële spelers -of overheden- zich met behulp van dezelfde technologieën ontpoppen als geduchte concurrenten.

Recente ontwikkelingen

In de vijf jaren voorafgaand aan het opstellen van dit document (2018-2023) is het aantal akten gemiddeld per jaar gestegen met 3%. Opvallend hieraan is het verschil per rechtsgebied. Het aantal onroerend goed akten is gedaald met 19% terwijl het aantal familierechtakten met 37% is gestegen, ook voor ondernemingsrecht is een stijging waar te nemen van 17%. Dat bij een miniem verschil in het gemiddeld aantal akten er wel zo'n substantieel verschil tussen de verschillende typen akten wordt ook veroorzaakt door een veranderende behoefte van de consument en ondernemer. Een behoefte waar de notaris op kan en moet inspelen. Nader onderzoek naar de precieze maatschappelijke ontwikkelingen [wat meer is meer dan alleen de veranderende behoefte van consumenten] die deze verschillen verklaren is absoluut noodzakelijk. Zo kan de notaris die rechtsbescherming bieden waar binnen de maatschappij behoefte aan bestaat.

Kernwaarden

Bij het verschaffen van rechtsbescherming handelt het notariaat vanuit een aantal kernwaarden. Het notariaat is onafhankelijk, onpartijdig, integer en handelt vanuit publieke verantwoordelijkheid. De KNB ondersteunt de beroepsgroep met tal van diensten en projecten om notarissen in staat te stellen de consument rechtszekerheid en rechtsbescherming te bieden met de kernwaarden als uitgangspunt. Bij elk project of initiatief dat de KNB start, moet men zich dan ook afvragen hoe dit project kan bijdragen aan deze doelstelling.

Dit is uiteraard niet nieuw: vanuit het strategisch plan 2020 -2025 zijn tal van initiatieven en projecten gestart die voldoen aan deze uitgangspunten.

Thema's en programma's

In de basis zijn de relevante onderwerpen onder te brengen in een aantal thema's:

1. Maatschappelijke relevantie
2. Toegang tot het recht
3. Aantrekkelijkheid van het ambt

Hierdoor heen lopen vier grotere programma's binnen de KNB die op elk van deze thema's betrekking hebben: future pro(o)f, digitalisering, modernisering Wna en het notariaat als (data)bron. Onderdelen van deze programma's komen terug in elk thema.

Ook voor innovatie geldt dat dit in elk thema terug komt. De beroepsgroep moet zich blijven ontwikkelen en vernieuwen om te voldoen aan de wensen en eisen die maatschappij aan het notariaat stelt. Het is daarbij onmogelijk om te wachten totdat nieuwe technieken en andere ontwikkelingen zich volledig uitgekristalliseerd hebben. Om mee te ontwikkelen moet de beroepsgroep voorop lopen en een goed en duidelijk beeld hebben van de ontwikkelingen die gaan komen.

1. Maatschappelijke relevantie

De notaris staat midden in de maatschappij. De consument wil van nature zekerheid en wil zich veilig voelen en de ondernemer wil veilig en verantwoord kunnen ondernemen. De notaris speelt daar een belangrijke rol in door de rechtszekerheid en rechtsbescherming die hij biedt.

Door verschillende ontwikkelingen in de maatschappij is informatie steeds meer en sneller voorhanden. De consument wordt steeds digitaal vaardiger en kan steeds meer informatie zelf vinden. De vraag blijft altijd of de informatie die de consument vindt, betrouwbaar en daadwerkelijk toepasbaar is. De notaris komt hier in beeld om de consument terzijde te staan en daar waar

mogelijk de informatie te verifiëren en aan te vullen. Met de komst van zogeheten elektronische *wallets* waarin de consument en de ondernemer veel van de voor hem relevante gegevens kan inzien en eventueel ook kan verstrekken aan derden, wordt geverifieerde data steeds belangrijker. De rol die de notaris hierin kan spelen geeft hem ook in een veranderende maatschappij een sleutelrol.

De notaris is de vraagbaak en de juridisch adviseur op de hoek waar consumenten en ondernemers laagdrempelig en snel terecht kunnen met alle gebeurtenissen in hun (zakelijke) leven die hen bezig houden. De notaris wil zich daarbij buigen over ingewikkelde vraagstukken waarbij toegevoegde waarde kan worden geleverd. Bij diensten waar de notaris minder waarde kan toevoegen, zou gekeken moeten worden of deze buiten het notariaat wellicht beter tot hun recht komen.

In deze maatschappij is het relevant dat ~~Daar past bij dat~~ de notaris ook steeds meer de mogelijkheid biedt en kan bieden tot digitale dienstverlening. Geen verplichting, maar voor de consument en de ondernemer die dat wil wel een mogelijkheid. De drempels in de wet die dergelijke dienstverlening nu onmogelijk maken moeten worden opgeheven. Een digitale akte moet op naast bij het oprichten van een BV, op alle rechtsgebieden een mogelijkheid worden. Ook hier met behoud van de rol van de notaris in het rechtsverkeer en alle waarborgen die daar bij horen. De rechtsbescherming van de consument en een veilig ondernemersklimaat in combinatie met die van andere belanghebbende en de maatschappij als geheel is wat telt. De rol van het notariaat zal met dat maatschappelijke doel voor ogen behouden en mogelijk zelfs uitgebreid moeten worden. Daar waar mogelijk moet de maatschappelijke rol en relevantie van de notaris voor het voetlicht worden gebracht.

Hier kunnen nieuwe technieken de notaris helpen. De notaris moet kennis dragen en kunnen werken met dezelfde (digitale) middelen die de basis vormen voor de kennis van de consument en ondernemer, maar moet beter zijn in het gebruik daarvan. Technieken als AI zullen in de toekomst naar verwachting steeds belangrijker worden. Het gebruik hiervan op een goede en zorgvuldige wijze kan een kans zijn voor het notariaat om betere rechtsbescherming te bieden en de consument en ondernemer op een goede en gewenste wijze te bedienen. Het testen van deze technieken is dus van belang zodat zij daar waar mogelijk toegepast kunnen gaan worden in het notariaat.

2. Toegang tot het recht

Voor een goede rechtsbedeling en adequate rechtsbescherming is het van belang dat consument en ondernemer op zoveel mogelijk manieren toegang hebben tot het recht en daarmee ook tot de notaris. Het is nodig dat bekend is waarvoor men bij een notaris terecht kan en wat een bezoek aan de notaris kan opleveren. Dit geldt niet alleen voor de directe gevolgen zoals het feit dat zaken goed vastgelegd zijn en wensen goed kunnen worden uitgevoerd. Dit geldt ook voor de indirecte gevolgen: Een bezoek aan de notaris heeft een preventieve werking. Afspraken zijn duidelijk waardoor rechtszaken en onnodige kosten kunnen worden voorkomen. Als de ondernemer, maar ook de consument deze waarde (h)erkennen en ervaren zal een bezoek aan de notaris niet meer worden ervaren als een verplichting maar wordt dit een behoefte. Bijvoorbeeld de toename van het aantal akten in het familierecht, zoals eerder geschetst, duidt er al op dat veel consumenten de weg naar de notaris weten te vinden.

De KNB kan en zal tal van initiatieven zoals communicatiecampagnes ontwikkelen om de notaris hierbij te ondersteunen, maar uiteindelijk is het de notaris waarmee het eerste contact wordt gelegd en heeft diegene die de cliënt zijn toegevoegde waarde kan laten ervaren. Dit betekent dat de notaris de consument en ondernemer in begrijpelijke taal adviseert en aansluit bij hun respectievelijke belevingswereld. In het programma futurepr(o)of wordt ruim aandacht besteed aan de vaardigheden die een beroepsbeoefenaar nodig heeft. Naast extra aandacht hiervoor in de

(vernieuwde) beroepsopleiding wordt ook met de hogleraren besproken hoe hier meer aandacht aan kan worden besteed tijdens het volgen van de studie notarieel recht. De mogelijkheden en onmogelijkheden van rechtzoekende om ingewikkelde juridische materie te begrijpen speelt hierbij een belangrijke rol. De samenwerking van de KNB met bijvoorbeeld Steffie.nl is hiervan een voorbeeld. Dit is een initiatief waarbij onderwerpen in eenvoudige taal worden uitgelegd en mensen voor wie het lastig is om ingewikkelde zaken te begrijpen, worden geholpen in het vinden van de juiste dienstverlening. Ook zal op verschillende manieren in de digitale informatiebehoefte van cliënten moeten worden voorzien. Daar waar deze tot op heden vooral fysiek van aard is, kunnen digitale middelen helpen om een deel van de consument beter aan te sluiten. Een deel van de ondernemers zal dit ook zo ervaren omdat digitale hulpmiddelen naast goed informatievoorziening tijd kan besparen zonder dat dit afdoet aan de zorgvuldigheid en kwaliteit van de notariële dienstverlening. De wijze waarop gebruik kan worden gemaakt van digitale middelen moet worden uitgebreid. Hier past een uitbreiding van het aantal akten dat ook digitaal gepasseerd kan worden goed bij.

Een deel van de consumenten heeft onvoldoende (financiële) middelen om toegang te krijgen tot de notaris, terwijl zij wel ondersteuning van de notaris kunnen gebruiken. Een passende regeling voor deze consumenten draagt bij aan toegang tot het recht. Dit zal in de modernisering van de Wna worden meegenomen. Voor wat de overige (notariële) regelgeving betreft zal ook bekeken moeten worden hoe deze kan bijdragen aan een toegankelijker notariaat. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan meer ruimte voor de notaris om buiten zijn plaats van vestiging werkzaamheden te verrichten om zo dichtbij de consument te staan.

Het blijft verder van belang dat er figuurlijk op iedere hoek van de straat een notaris fysiek bereikbaar is. Er zijn regio's in Nederland waar de notariële dienstverlening verschaalt en waar 'witte vlekken' dreigen te ontstaan. De KNB onderneemt acties om die plekken opnieuw in te vullen en notarissen te helpen bij het vinden van opvolgers zodat de toegang tot de notariële dienstverlening gewaarborgd wordt.

Het WODC doet momenteel onderzoek naar de toegang tot het recht waarvan de resultaten medio 2024 verwacht worden. Dit rapport kan aanleiding geven om te komen tot concrete acties in de jaarplannen van de komende jaren die aansluiten bij deze strategie.

3. Aantrekkelijkheid van het ambt

Toegang tot de notaris wordt ook gewaarborgd doordat in het notariaat voldoende mensen werkzaam zijn die rechtsbescherming kunnen bieden. Dit moet gezien het maatschappelijk belang van het notariaat gaan om de mensen met de beste kennis en kunde op juridisch gebied. Eén van de doelen van het programma futurepro(o)f is om mensen te behouden voor het notariaat en het notariaat voor jonge generaties aantrekkelijk te houden. Hierbij wordt ook de nadruk gelegd op het aantrekken van geschikte mensen uit aanpalende beroepsgroepen en bijvoorbeeld mensen die in eerste instantie niet gekozen hebben voor de notariële richting tijdens de (HBO)-rechtenstudie.

Notarissen hebben hier een rol in door het aanbieden van een aantrekkelijk werkklimaat. Zo wordt gegarandeerd dat er ook in de toekomst voldoende beroepsbeoefenaren en (notariële) medewerkers beschikbaar blijven die voldoende geëquipeerd zijn voor de veranderingen die op de maatschappij in zijn algemeenheid en het notariaat in het bijzonder afkomen.

In vijf jaar tijd¹ is het aantal leden van de KNB gestegen van 3286 naar 3426 (4%). Het aantal notarissen is in deze periode licht gedaald en het aantal toegevoegd notarissen is gestegen. Per saldo

¹ Van 1 januari 2019 tot 1 januari 2024

is er voor deze groep een stijging van 5%. Wat opvalt als er ingezoomd wordt op de leeftijdscategorieën is dat de beroepsgroep langzaam vergrijst. De leeftijdsgroep 30-49 jaar is in vijf jaar tijd gedaald met 14%. De groep boven de 50 is toegenomen met 34%. De groep onder de 30 is met 17% toegenomen. Deze cijfers bevestigen dat het op dit moment relevant is om de groep jongeren onder de 30 aan het notariaat te binden. De oudere leden zullen immers binnen afzienbare tijd met pensioen gaan en het risico bestaat dat er straks te weinig mensen beschikbaar zijn om hun werk op te vangen. Het is in het belang van het gehele notariaat dat rechtsbescherming in de buurt beschikbaar blijft. Op dit moment lijkt dit nog het geval te zijn nu het aantal notariskantoren in Nederland in de laatste vijf jaar met slechts 2,5% gedaald (22) is.

Veel regels (zowel in de Wna als in de WWFT en andere regelgeving) worden als knellend en beperkend ervaren. Het doel is om zoveel mogelijk beperkende regels af te schaffen of te veranderen om daarmee de aantrekkelijkheid van het beroep te vergroten. Hierbij mag nooit uit het oog verloren worden dat bepaalde regels en beperkingen nodig zijn om de notaris de juiste rechtsbescherming te laten bieden binnen de maatschappij met behoud van de notariële kernwaarden. Deze onafhankelijke, onpartijdige en integere beroepsbeoefenaar moet en mag vertrouwd worden. Het is dan niet juist als bij voorhand wordt aangenomen dat als iets niet loopt zoals gewenst, dat het dan wel de fout van de notaris zal zijn. Dat wil uiteraard niet zeggen dat als de notaris een fout maakt, dat hij of zij hier niet op aangesproken kan worden. Er moet een juiste balans zijn die voor de beroepsgroep (en niet per se voor de individuele beroepsbeoefenaar) ondersteunend is. De KNB zal er voor ijveren om zoveel mogelijk beperkende en knellende regelgeving te laten verdwijnen en hiertoe ook concrete (tekst)voorstellen doen. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan het moderniseren van benoemingsvereisten tot notaris of waarnemer.

Digitalisering kan – mits op een juiste manier toegepast – het beroep ook aantrekkelijker maken. Administratieve processen kunnen worden gestroomlijnd en digitale systemen kunnen de notaris en zijn medewerkers helpen bij de invulling van de (poortwachters)taken bij het verlenen van de rechtsbescherming aan de consument. Deze systemen zouden mogelijk centraal door de KNB kunnen worden gefaciliteerd waarmee een betere informatiepositie voor het gehele notariaat kan ontstaan. Onderzocht moet worden of de KNB bepaalde diensten kan ondersteunen in de vorm van een backoffice as a service (BAAS) of Kantoor as a service KAAS). Waar kan het notariaat en de kantoororganisatie van de notaris worden ontzorgd en ondersteund? Digitalisering kan kortom gebruikt worden om de notaris te ontzorgen en daarmee het beroep aantrekkelijker te maken. Bedacht moet uiteraard worden dat het notariële werk bij uitstek mensenwerk is. In een steeds meer gedigitaliseerde wereld blijft de menselijke behoefte aan persoonlijk contact bestaan, vooral voor mensen die minder digitaal vaardig zijn. Door deze middelen daar in te zetten waar het nuttig is kan de beroepsbeoefenaar doen wat hij het liefste doet en het beste kan: persoonlijk contact hebben met mensen en hen juridisch bijstaan bij alle belangrijke levensgebeurtenissen.

Europese context

Steeds meer regelgeving komt vanuit de Europese Unie. Zo kwamen er regels voor het inrichten van een digitaal passeerproces en de ontwikkeling van een digitale akte en voor het gebruik van allerlei nieuwe technologieën zoals AI. Daarmee is de Europese Unie een aanjager van innovatieve processen.

Het is dan ook van belang dat de KNB in Brussel de belangen van het notariaat zo goed mogelijk neer zet. Zo kan vroegtijdig worden gesignaleerd welke consequenties voorstellen vanuit Europa hebben voor de rechtsbescherming van de consument in Europa in het algemeen en in Nederland in het bijzonder.

De KNB heeft in Europa een stevige voet aan de grond via haar betrokkenheid bij de het samenwerkingsverband van Europese notariaten (CNUE). In 2027 zal Nederland het voorzitterschap op zich nemen. Het is van belang om in de aanloop hier naar toe de huidige actieve rol die de KNB in Europa vervult, te behouden en verder uit te breiden.

Prioritering door middel van onderzoek

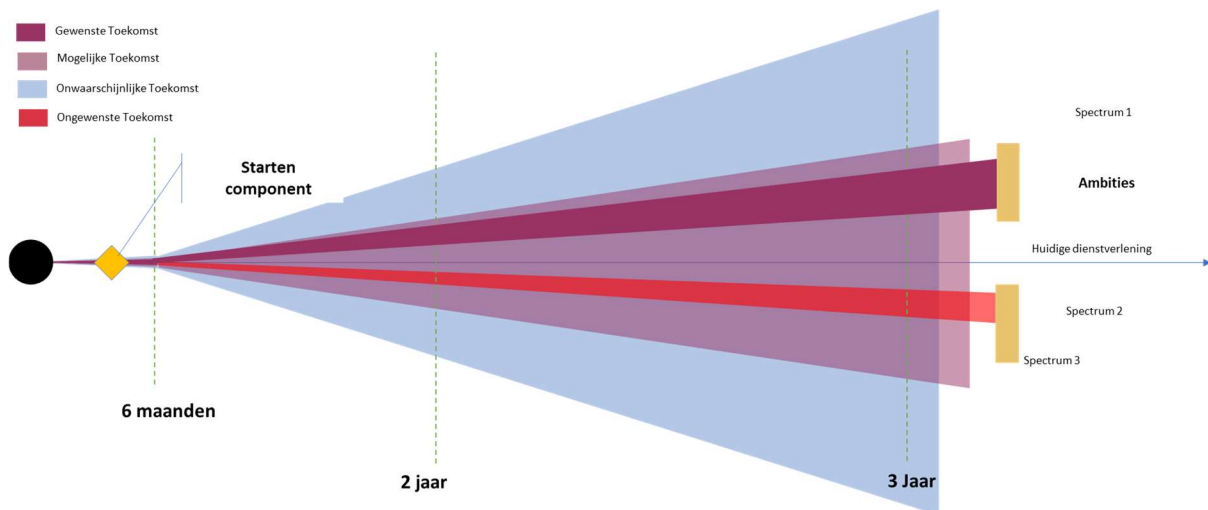
De ontwikkelingen op de drie eerder genoemde hoofdthema's zijn zeer divers. De KNB is beperkt in mensen en middelen en kan daarom niet alles oppakken wat in deze thema's speelt. Prioritering is dus noodzakelijk. Onderzoeken kunnen daarbij behulpzaam zijn. Daarbij gaat het om zowel eenmalige als doorlopende onderzoeken. De te onderzoeken onderwerpen of de daarbij behorende specifieke dossiers kunnen in de loop der jaren door (maatschappelijke) wijzigingen veranderen of een andere prioriteit krijgen. Op basis van het huidige speelveld is een aantal onderwerpen te benoemen waarover nadere informatie nodig is om elk jaar de focus te kunnen bepalen. In de matrix hieronder zijn deze onderwerpen weergegeven in combinatie met de verschillende onderzoeken die hierop betrekking hebben:

Inhoud
Lobbyplan in het hart van de KNB
Politiek
WODC onderzoek toegang tot het recht I en II
Hill onderzoek naar digitalisering
Digitalisering
Stakeholders analyse digitalisering
NSL's roadmaps
Gartner onderzoek naar digitale ontwikkelingen
0 meting digitalisering notariskantoren
Behoeften binnen notariskantoren om te digitaliseren
Het notariaat
Ledentevredenheid
Demografie notariaat
Benchmark arbeidsvoorwaarden
Analyse KNB info
De burger
Consumentenbehoeften
Reviews van notariskantoren (klanttevredenheid)
Duurzame ontwikkelingsdoelen rond veiligheid en rechtvaardigheid/sterkte publieke diensten.
Bronnenonderzoek
CNUE, Polpo, Fednot, ECH, HDN, NVM, V&J etc.

De informatie uit deze onderzoeken is vanuit de verschillende invalshoeken relevant voor het notariaat. Door deze informatie samen te brengen kan de beroepsgroep ontzorgd worden en wordt de beroepsgroep ondersteund om op een gewenste en passende manier rechtsbescherming te bieden aan consumenten en ondernemers. Gelijktijdig wordt notariële data beschermd.

Lange termijn doelstellingen

De strategie moet het notariaat uiteindelijk leiden naar een gewenste streep op de horizon. Het doel van de strategie is om een gewenste situatie te creëren waarin het notariaat een nog belangrijkere rol speelt bij de rechtsbescherming in de maatschappij.

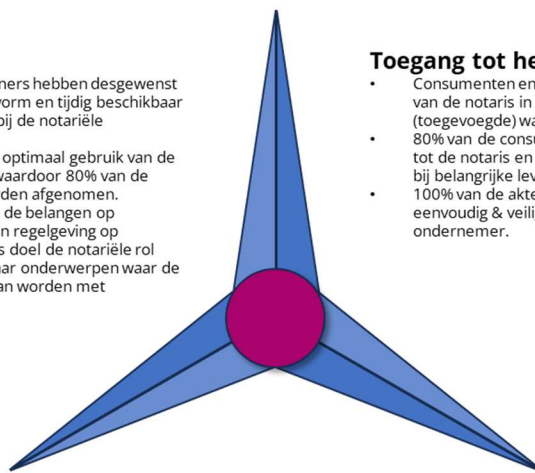
In zijn algemeenheid kunnen per thema zoals omschreven in deze strategie een aantal concrete doelen worden gezet voor het jaar 2030. Gedurende de komende jaren zullen de jaarplannen van de KNB concreet laten zien hoe de in een jaar te ondernemen acties bijdragen aan het uiteindelijke doel. Daarnaast zal de strategie bij veranderende omstandigheden aangepast worden met telkens deze lange termijn doelen in gedachte.

Maatschappelijke relevantie

- Particulieren, ondernemers en ketenpartners hebben desgewenst hun relevante notariële data in de juiste vorm en tijdig beschikbaar en kunnen deze ten alle tijden verifiëren bij de notariële authentieke bron.
- Notarissen zijn digitaal vaardig en maken optimaal gebruik van de hen ter beschikking staande technieken waardoor 80% van de notariële dienstverlening digitaal kan worden afgenomen.
- De KNB voert proactief regie en behartigt de belangen op veranderende omstandigheden en wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau met als doel de notariële rol voor 100% behouden en uit te breiden naar onderwerpen waar de rechtsbescherming beter gewaarborgd kan worden met tussenkomst van de notaris.

Toegang tot het recht

- Consumenten en ondernemers zijn op de hoogte van de rol van de notaris in hun persoonlijke situatie en herkennen de (toegevoegde) waarde van de notaris.
- 80% van de consumenten en ondernemers heeft toegang tot de notaris en weet de notaris laagdrempelig te vinden bij belangrijke levensgebeurtenissen.
- 100% van de akten is digitaal beschikbaar en makkelijk, eenvoudig & veilig toegankelijk voor de consument en de ondernemer.

Aantrekkelijkheid van het ambt

- Werken in het notariaat wordt door medewerkers in het notariaat gewaardeerd met een 8 of hoger.
- Repeterende handmatige en administratieve werkzaamheden zijn structureel opgelost, geminimaliseerd en geautomatiseerd.
- 70% van de beroepsgroep ervaart het tuchtrecht als kwaliteitsverhogend en ondersteunend aan de praktijk.

Op basis van de hiervoor genoemde lange termijn doelstelling uit de strategische context notariaat worden elk jaar in het jaarplan de concrete stappen opgenomen die uiteindelijk moeten leiden tot het behalen van deze doelstellingen. De invulling van het jaarplan vindt gestructureerd plaats aan de hand van een matrix (bijlage 1). Zo is meetbaar en inzichtelijk welke concrete acties worden ondernomen.

Tot slot

De consument ervaart dat de wereld verandert en dit maakt de consument onzeker. Ook voor ondernemers geldt dat zij te maken krijgen met klanten die andere (digitale) eisen stellen, hetgeen invloed heeft op hun werkprocessen en de wijze waarop zij hun onderneming organiseren en inrichten. Is alles wel goed (juridisch) geregeld? Wat is het gevolg voor zijn positie van allerlei (digitale) ontwikkelingen? De notaris kan hierin consument en ondernemer helpen en bij de hand nemen, zodat zij dezelfde rechtsbescherming blijft genieten. Door aansluiting te houden in een sterk veranderende maatschappij behoudt de notaris zijn maatschappelijke relevantie en kan deze onafhankelijke, onpartijdige en integere beroepsbeoefenaar hun cliënten met raad en daad terzijde staan. De toegang tot het recht wordt gewaarborgd met alle zorgvuldigheids- en kwaliteitseisen die daar aan gesteld moeten worden.

Datum :25 september 2024

Agendapunt :07.C

Onderwerp : Modernisering Wna

Van : Ingeborg Braun en Barbara van Kampen

Status : ☒ ter informatie ☐ ter bespreking ☐ ter beslissing

Voorstel

Het informeren van de ledenraad omtrent de stand van zaken in het project modernisering Wna.

Toelichting

Tijdens de ledenraadsvergadering van 3 juli 2024 is aangekondigd dat een samenvatting zou worden verstrekt van de uitkomsten van de discussies in de klankbordgroep tot nu toe. Deze treft u in de bijlage aan.

Klankbordgroep Modernisering Wna - beknopte samenvatting eerste drie bijeenkomsten

In de klankbordgroep Modernisering Wna zitten bestuursleden Ingeborg Braun en Barbara van Kampen, vertegenwoordigers van de wetenschap, het Bureau Financieel Toezicht (BFT), specialistenverenigingen, commissie kandidaat-notarissen, leden uit de ledenraad en enkele geïnteresseerde leden, naar aanleiding van een oproep in de ringvergaderingen.

Gezien ontwikkelingen binnen de maatschappij en de beroepsgroep is het, zoals bekend, wenselijk om de Wet op het notarisambt (Wna) en de uitgangspunten waarop deze berust gedeeltelijk te moderniseren. Dit vanuit het perspectief van de klant en de toekomst van het notarisambt. De vraag die we hierbij moeten stellen is: waar staat het notariaat over 20 jaar en hoe maken we ons klaar voor de toekomst, zodat een toegankelijk notariaat gegarandeerd wordt?

Duidelijk is in ieder geval dat notarissen steeds meer digitaal (zullen) gaan werken. Dit brengt veranderingen met zich mee voor het werkproces van de notaris, net als voor de dienstverlening aan de cliënt.

Voorgestelde wijzigingen dienen bij te dragen aan een toekomstbestendige, flexibele, moderne en breed gedragen herziene Wna, werkbaar in deze tijd én met oog op ontwikkelingen in de komende 5 tot 20 jaar.

Inhoudelijke uitgangspunten voor wijzigingen Wna

1. *Vergroten van het vertrouwen* in de beroepsgroep intern en extern vanuit de maatschappij. Zoveel mogelijk wegnemen van de door het notariaat ervaren belemmeringen.
2. *Flexibele regelgeving*. Geen Wna die alles in beton giet, maar ruimte laat voor wijzigingen n.a.v. actuele ontwikkelingen. Dus daar waar mogelijk de wet beperken en detailregelingen overbrengen naar verordeningen.
3. *Vergroten aantrekkelijkheid* van het beroep.
4. *Verbeteren van de toegang* tot het notariaat.
5. *Aandacht voor/borging van de veranderende rol/positie van de KNB*.

Het doel van de bijeenkomsten van de klankbordgroep is het ophalen van visies en meningen die kunnen bijdragen aan een breed gedragen voorstel van de KNB en haar leden voor gewenste en benodigde wijzigingen van de Wna. Zo nodig komt aanverwante regelgeving zijdelings aan de orde. In de eerste helft van 2024 is de klankbordgroep driemaal bijeengekomen. Voor de tweede helft van het jaar staan nog drie bijeenkomsten op het programma.

De tussentijdse balans die kan worden opgemaakt na de eerste drie bijeenkomsten, is dat door alle leden vanuit verschillende invalshoeken inhoudelijk wordt gediscussieerd en meegedacht over waar wijziging van de Wna ten opzichte van de notarispraktijk van nu en de toekomst wenselijk is. Dit heeft tot nu toe zeer constructieve aanknopingspunten opgeleverd. Wij verwachten dan ook dat ook de komende drie bijeenkomsten net zoveel waardevolle gedachten zullen voortbrengen, die de KNB mee kan nemen in haar wijzigingsvoorstel(len) voor de Wna.

Hieronder volgt een beknopte samenvatting van de onderwerpen die tijdens de eerste drie bijeenkomsten van de klankbordgroep zijn besproken.

Eerste drie bijeenkomsten klankbordgroep

In de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep stonden het collectief protocol, de vestigingsplaats en zij-instroom op de agenda.

Er is al een Centraal Digitaal Repertorium. Het idee van een centraal collectief protocol, bijvoorbeeld onder beheer van de KNB, werd door de klankbordgroep positief ontvangen. Er is uitgebreid besproken of dit mogelijk een oplossing zou kunnen vormen voor de bekende opvolgings- en verzekeringsproblematiek. Zwevende en onverzekerbare protocollen zouden hierin kunnen worden opgenomen waardoor deze geen risico meer vormen. Op termijn zou zelfs kunnen worden gedacht aan het geheel verdwijnen van individuele protocollen. De klankbordgroep bracht hierbij nog belangrijke aandachtspunten ter sprake.

Wie is er bijvoorbeeld bevoegd om afschriften af te geven: alleen de passerend notaris, zijn (voormalig) kantoor of iedere notaris in Nederland? Wie beheert de stukken en aantekeningen, die niet tot het "protocol", de notariële bescheiden, behoren? Voor de burger moet het bovendien duidelijk blijven waar zijn aktes in beheer zijn en waar hij een afschrift kan opvragen. Of heeft uiteindelijk iedereen tot de aktes waarbij diegene partij is, toegang via diens digitale wallet?

Wat de vestigingsplaats betreft, was de klankbordgroep unaniem. Het zou een notaris moeten worden toegestaan ook buiten zijn vestigingsplaats te passeren. In de huidige samenleving zijn afstanden kleiner geworden en zitten cliënten door het hele land. Met een verdere digitalisering wordt dat versterkt. Aangegeven wordt door de klankbordgroepleden dat hierbij van belang is dat ook cliënten in gemeenten waarin geen notaris meer kantoor houdt nog wel ter plaatse kunnen worden bediend.

Een besproken ontwikkeling is dat de cliëntèle van de notaris tegelijkertijd steeds losser staat van de vestigingsplaats en nog losser van het aan de notaris toevertrouwde protocol. Een cliënt kent immers vooral betekenis toe aan het notariskantoor waar deze zijn of haar rechtshulp zoekt, een protocol is hierbij voor de cliënt een abstract gegeven. Lokale binding, lokale kennis en lokale bereikbaarheid van de notaris is en blijft volgens de klankbordgroep echter cruciaal, zeker op het gebied van familierecht en consumentenvastgoed. Dit is iets wat wel in een bepaalde mate in regelgeving terug mag blijven komen.

Op het punt van de zij-instroom kwamen twee groepen aan bod. Enerzijds de anders (juridisch) opgeleiden (denk aan Nederlands recht of fiscaal recht), die met een suppletie op die studie de basiskwalificatie zouden moeten krijgen om toegang te krijgen tot de beroepsopleiding. Uit de klankbordgroep kwam een toelatingsexamen hierbij als mogelijkheid naar voren. Voor de andere groep, degenen die notarieel recht hebben gestudeerd, maar eerst elders zijn gaan werken, is een verkorte weg naar het einde van de stage reeds mogelijk.

Besproken is of het wellicht wenselijk is specialisatie toe te staan (en af te stappen van ministerieplicht). Dat kan de aantrekkelijkheid vergroten, maar de toegankelijkheid beperken. Een belangrijker aspect dat is besproken met betrekking tot de aantrekkelijkheid van het vak, is de uitoefening van het ondernemerschap en hoe hier wellicht flexibeler en in lijn met maatschappelijke ontwikkelingen mee om kan worden gegaan.

In de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep werd dan ook aandacht gevraagd voor de nieuwe organisatievormen. In de discussie die volgde, kwam duidelijk naar voren dat het fenomeen

notariskantoor een aparte discussie behoeft. De huidige Wna kent het notariskantoor niet als zodanig. We hebben de notaris als ambtsdrager, als protocolhouder en de notaris als ondernemer.

Tot slot kwam kort de 21-uurs eis ter sprake. Deze zou blijken de discussiërende leden van de klankbordgroep kunnen vervallen voor kandidaat-notarissen die op voordracht van de eigen notaris tot diens waarnemer worden benoemd. De notaris heeft immers bij uitstek zicht op de kennis en kunde van zijn kandidaat-notaris(sen). Dit is volgens de klankbordgroep een niet al te complexe wijziging waarmee de aantrekkelijkheid van het notariële werkveld wordt vergroot.

In de tweede bijeenkomst van de klankbordgroep is de discussie over de individuele ambtsdrager en het notariskantoor verdiept.

Daarbij kwam aan de orde of de historische terminologie kandidaat-notaris en notaris, later aangevuld met toegevoegd-notaris, niet is achterhaald. In de klankbordgroep was de gemene deler dat iedere professional aktes zou moeten mogen passeren. Vanaf wanneer was niet eenduidig. Vanaf misschien wel dag één, na drie jaar of na zes jaar. Geopperd wordt dat het fenomeen waarneming daarmee zou kunnen verdwijnen: de notaris-onderneming is dan verantwoordelijk. Eerder haalde een wetsvoorstel met deze tituluurwijziging het overigens niet. Iets dat in gedachten moet worden gehouden, evenals de door het ministerie van Justitie & Veiligheid waarschijnlijk gewenste eenvormigheid met deurwaarders en advocaten.

Er werden verdere gedachten gevormd om de aantrekkelijkheid van de beroep te vergroten. De privaatrechtelijke aansprakelijkheid kwam daarbij ook aan de orde. De druk die het tuchtrecht legt op (aankomende) beroepsgenoten is groot en komt het merendeel van de klankbordgroepleden bekend voor. De vraag komt op waarom dit door bijvoorbeeld advocaten eigenlijk positiever wordt bejegend dan door notarissen. Gedeeld wordt de stelling dat de meeste klachten bovendien in der minne kunnen worden opgelost. Het veel vaker inzetten van het voorzittersgesprek is dan ook absoluut een kans.

In de discussie over een individueel protocol, een kantoorprotocol en een collectief protocol kwam de geheimhouding aan de orde. De klankbordgroep is geen voorstander van collectieve geheimhouding. Hoe moet die dan worden afgebakend? Dat wordt een onderwerp voor de derde bijeenkomst.

Op die derde bijeenkomst op 29 mei 2024 wordt benadrukt dat de notariële geheimhoudingsplicht absoluut cruciaal is voor de juridische hulpfunctie van de notaris. Het ambtsgeheim in de huidige formele vorm wordt gedeeld met ondersteunend personeel, maar niet met andere notarissen (ook niet binnen kantoor). Het passeren door een notaris van een akte in het dossier van een kantoorgenoot, valt volgens de huidige Wna onder verwijzing.

Besproken werd of door de kring van de geheimhouding te verbreden de kwaliteit van dienstverlening zou kunnen worden verbeterd en shopgedrag van kwaadwillenden tegengegaan zou kunnen worden. Volgens een meerderheid van de klankbordgroep wegen de (poortwachters)voordelen echter niet op tegen de nadelen van een register van geweigerde cliënten (ook wel de 'grijze lijst'). De huidige regelgeving omtrent geheimhouding levert in de praktijk volgens de klankbordgroep geen echte problemen op.

De klankbordgroep uit gedachten over het loslaten van de ministerieplicht. Sommige (kandidaat-) notarissen specialiseren zich op bepaalde deelonderwerpen. In de praktijk stemt een cliënt die een andere (of juist brede) specialisatie verlangt er dan mee in om door een andere notaris bediend te worden. De ministerieplicht is een kernwaarde van het notariaat die volgens de klankbordgroep behouden zou moeten blijven. Besproken werd dat de ministerieplicht tegelijkertijd echter geen

reden zou moeten zijn voor notarissen om alle opdrachten aan te nemen. Het is in het belang van cliënten soms beter om te verwijzen naar een andere notaris. Hierbij worden onder meer erfpacht in bepaalde gemeentes en grensoverschrijdende fusies als voorbeelden genoemd door de klankbordgroepleden.

Vervolgens wordt nog de digitalisering van de notariële, of de gelegaliseerde onderhandse volmacht, via het digitaal KNB-passeerplatform voor de digitale oprichting van een BV kort besproken.

Ten slotte heeft de klankbordgroep uitvoerig gesproken over extern kapitaal in het notariaat. De vergelijking wordt hierbij getrokken met andere sectoren waarin dit gebeurt. Ook wanneer dat kapitaal afkomstig is van een andere notaris (en dus in lijn met de IDS-verordening), zou dat binnen een kantoor mogelijk tot externe druk kunnen leiden. Het is de vraag of dit moet worden ingebed in wet- en regelgeving.

Al met al geven deze discussies en standpunten vanuit de klankbordgroepen meer dan genoeg input om mee te nemen in de gedachtenvorming door het bestuur van de KNB ten behoeve van de modernisering van de Wna.

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Concept-notulen
ledenraadsvergadering
3 juli 2024

Conceptnotulen van de vergadering van de ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, gehouden in het Jaarbeursgebouw te Utrecht op woensdag 3 juli 2024, aanvang 13:52 uur.

Aanwezig:

- namens de ring Amsterdam:	de heer mr. Guido Tjadens en
de heer mr. Mike Rib
- namens de ring Den Haag:	de heer mr. Antal De Witte
- namens de ring Gelderland:	de heer mr. John Wijnmaalen
- namens de ring Limburg	de heer mr. Bart Versteeg
mevrouw mr. Anna Nauta
- namens de ring Midden-Nederland:	de heer mr. Jasper Nobel
de heer mr. Nadir Trabelsi
- namens de ring Noord-Holland:	de heer mr. Marcel ten Brinke
- namens de ring Noord-Nederland:	de heer mr. Cor van Dijk en
de heer mr. Mark Jan Bolt
- namens de ring Oost-Brabant:	mevrouw mr. Jeannine Geurts
de heer mr. Michel Kuijpers
- namens de ring Overijssel:	de heer mr. Ronald Brinkman
- namens de ring Rotterdam:	de heer mr. Lucas Louwerier en
mevrouw mr. Saskia Mos-van Gool
- namens de ring Zeeland/West-Brabant:	de heer mr. Guus Goerée en
mevrouw mr. Monique Rombouts

Voorts zijn aanwezig:

- mevrouw mr. Joyce Leemrijse, gemandateerd voorzitter van de ledenraad (hierna te noemen: voorzitter);
- namens het bureau: de heer mr. Willem Geselschap, de heer Hens Meengs, de heer Robin Perik en mevrouw Bernadette Verberne;
- namens het bestuur: de heer mr. Ed Engelen (plv. voorzitter KNB), mevrouw mr. Ingeborg Braun, mevrouw mr. Isabelle Cox, mevrouw mr. Iris Hoogendam en de heer mr. Jan Janssens;
- secretaris ledenraad: mevrouw drs. Jimke Roos;
- notulist: mevrouw Julie van Horn.

Afwezig (m.k.):

- mevrouw mr. Annerie Ploumen, de heer Hans Kuijpers, de heer dr. Hendrik Aries Edeler jr. MA en mevrouw mr. Jane de Vries.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en doet de volgende mededelingen:

- Ed Engelen treedt, bij afwezigheid van Annerie Ploumen op als plaatsvervangend voorzitter van het bestuur;
- als gevolg van de evaluatie van de ledenraad, zitten de bureauleden ook aan de vergadertafel;
- sinds 1 juli 2024 is Robin Perik operationeel directeur bij de KNB en richt hij zich op digitalisering en de Planning & Controlcyclus. Hans Kuijpers wordt algemeen directeur, is eindverantwoordelijke en richt zich op belangenbehartiging en financiën. Samen met het MT zorgen Robin Perik en Hans Kuijpers ervoor dat begrotingen en plannen via het bestuur tijdig en gestructureerd worden voorgelegd aan de ledenraad.
- Annerie Ploumen is onderweg naar de BES-eilanden om op verzoek en kosten van J&V, met diverse partijen (met name het notariaat) over versterking van posities te spreken.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Inventariseren rondvraag

Er zijn geen onderwerpen voor de rondvraag gemeld.

4. Beslispunten

4a. Stichting Connie Bletz

20240703 notitie LR inzake statutenwijziging (002)

Statutenwijziging Stichting Voorzieningsfonds van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie_v6

De voorbereiding van de transitie van de Stichting Voorzieningsfonds in de Stichting Connie Bletz, door de Werkgroep herstructurering governance Stichting Voorzieningsfonds, is afgerond en kan worden uitgevoerd. Binnenkort vindt de kick-off meeting plaats.

De statuten geven aanleiding tot enkele opmerkingen:

- artikel 3 lid 1a: “zorgdragen” te vervangen door “bevorderen”;
- artikel 3 lid 1b: de doelstelling is niet duidelijk omschreven.
 - “in het algemeen belang” te vervangen door “in het algemeen nut”
 - de oude tekst “het vertrouwen dat het publiek in het notariaat pleegt te stellen” te vervangen door “het vertrouwen, dat het publiek in het notariaat stelt”;
- artikel 6: niet vermeld wordt dat het KNB-bestuurslidmaatschap dat wel een benoemingsvereiste is volgens artikel 5.2, eindigt bij het einde van het KNB-lidmaatschap. Als het de bedoeling is dat bestuurders hun driejaarstermijn kunnen uitzitten zodat tussentijds geen wijzigingen plaatsvinden behoeft de tekst op dit punt niet te worden aangepast;
- gevraagd wordt of de Stichting Connie Bletz een ANBI-stichting is, omdat het batig saldo daarheen moet gaan bij liquidatie. Als het nu geen ANBI-stichting is zou het batig saldo naar een andere stichting met een gelijksoortig doel moeten gaan. Voor de uitgaven van de Stichting zou de ANBI-status aantrekkelijk zijn. Die status brengt met zich mee dat bepaalde informatie op internet moet worden gepubliceerd.
- in artikel 10 leden 2 en 3: de tekst “in de door de ledenraad goedgekeurde begroting” wordt in beide leden aangevuld met “of anderszins door de ledenraad goedgekeurd” om te voorkomen dat op een nieuw begrotingsjaar moet worden gewacht.

Het bestuur van de Stichting Connie Bletz wordt gevraagd zich te beraden over de opmerkingen met betrekking tot de artikelen 3 leden 1a en 1b en de tekst van artikel 10 leden 2 en 3 aan te passen zoals voorgesteld.

Het huidige bestuur van de Stichting Voorzieningsfonds wordt verzocht om het ministerie van Financiën te vragen om toestemming voor de voorgenomen statutenwijziging.

Besluit: De ledenraad stemt in met de benoeming van drie nieuwe bestuurders, te weten Christ-Jan van Haperen, Iris Hoogendam en Nadir Trabelsi, in het bestuur van de Stichting Connie Bletz voor een termijn van drie jaar.

Het komend halfjaar worden het aanwendings- en beleggingsstatuut en eventueel het bestuursreglement opgesteld en voorgelegd aan de ledenraad. De Stichting Connie Bletz zal jaarlijks een begroting opstellen en voorleggen aan de ledenraad.

5. Ingekomen stukken

Er zijn geen stukken ontvangen.

6. Mededelingen Commissie van Advies

2024.06.11 Conceptverslag Commissie van Advies

In de bijeenkomst van de CvA van enkele dagen geleden is gesproken over NotarisID, de eventuele updates die Isabelle Cox kan geven, het intern onderzoek waarvan de stukken ruim voor de vergadering van 25 september 2024 beschikbaar zullen komen, en over het voorzittersprofiel dat bij agendapunt 8c aan de orde komt.

7. Mededelingen bestuur

7a. Futurepro(o)f beroepsopleiding

De Stichting Beroepsopleiding Notariaat 2.0 is inmiddels opgericht. Het bestuur wordt gevormd door Thijs Flokstra (voorzitter), Iris Hoogendam en Hans Kuijper als manager van de Stichting en verantwoordelijk voor de werkzaamheden. De kinderziekten die zich voordeden in de opleiding die in maart 2024 startte, komen in de opleiding die in september 2024 start niet meer voor. De stuurgroep met Leon Verstappen, Koen van Wijk en onderwijspecialisten richt de tweede fase in die begin 2025 moet zijn afgerond voor de opleiding die in maart 2025 start.

De criteria voor de afronding van de verificatieportfolio en de start van de tweede fase worden aangescherpt door inhoudelijk deskundigen. De vragen van trainers, docenten en deelnemers die voortkwamen uit de overgangsfase zijn geprioriteerd. Aan de evaluaties van deelnemers en trainers wordt veel aandacht besteed. De groep deelnemers is divers: sommige hebben veel soft skills trainingen op kantoor gehad, andere nauwelijks. Gestreefd wordt naar kleinere groepen van 18 personen.

In maart 2024 zijn circa 90 deelnemers gestart, voor de start in september 2024 hebben zich 65 deelnemers aangemeld. Er zijn voldoende opleiders gevonden.

Na het afronden van de beroepsopleiding is er behoefte aan meer verdiepende cursussen, maar daarvoor zijn andere opleidingen (zoals Grotius) geschikt. Ook andere factoren zoals tijd, capaciteit, kosten en de afwezigheid van deelnemers op kantoor spelen een rol bij de keuze van cursussen. Er zijn diverse varianten denkbaar zoals een tweede specialisatie of een langere opleidingsduur maar nu heeft de vernieuwing van de beroepsopleiding prioriteit.

CPO/Kayden rondt de lopende beroepsopleiding af. Voor de nieuwe opleiding heeft de KNB de organisatie naar zich toe getrokken en werken de KNB en CPO/Kayden samen voor wat betreft de inhoud, vaardigheden en systemen.

7b. Update Nobilex

In de ALV is besloten de financiële betrokkenheid van de KNB richting Nobilex te beëindigen zodat het onderwerp niet meer regulier voor de ledenraad zal worden geagendeerd.

Uiterlijk 1 mei 2025 moet worden besloten of het opportuun is dat één KNB-bestuurder (Ed Engelen) deel uitmaakt van het Nobilex-bestuur (**actie: CvA/bestuur**).

7c. Wna

Voor de herziening van de Wna is de KNB afhankelijk van de nieuwe staatssecretaris voor rechtsbescherming. Daarbij gaat het om de vraag hoe het notarisambt er over tien jaar uitziet én om de kleinere wijzigingen op korte termijn, waarvoor eind 2023 enkele prioriteiten kenbaar zijn gemaakt. De abstracte benadering in het rapport van de commissie bood daar geen ruimte voor. Het wetsvoorstel Wwft werd controversieel verklaard en de kleine, in een verzamelwet voorgestelde aanpassingen zijn niet overgenomen. Het nieuwe kabinet zal prioriteiten gaan stellen.

De klankbordgroep kwam drie keer bijeen. Vóór de volgende ledenraad zal een samenvattend verslag worden gemaakt en het bureau zal het resultaat van de gesprekken in een concept wettekst verwerken waarmee hopelijk voldoende draagvlak binnen de KNB wordt ontwikkeld (**actie: bureau**).

De relevante bewindslieden krijgen een brief om hen te feliciteren met hun nieuwe functie en waarin wordt aangedrongen op een gesprek. Na de zomer wordt getracht om voor Barbara van Kampen als inkomend voorzitter een afspraak te maken. De ambtenaren met wie het bureau contact heeft wisselen niet.

7d. Pensioen

Het concepttransitieplan wordt afgerond door de sociale partners, waarna het kan worden gedeeld met de partijen die in aanmerking komen volgens de Wet op het hoorrecht. Afstemming met het Pensioenfonds heeft al plaatsgevonden. VPN heeft zich gemeld in het kader van het hoorrecht. Als VPN aan de vereisten voldoet, wordt het hoorrecht toegekend. De portefeuillehouders houden contact met de sociale partners en het Pensioenfonds over de implementatie en vooral over de wijze van invulling van het opdrachtgeverschap na de transitie.

Met name in het bestuur en het verantwoordingsorgaan van het Pensioenfonds is dringend behoefte aan notarisleden. Geïnteresseerde leden worden opgeroepen zich te melden. Voor een opleiding wordt gezorgd.

8. Besprekpunten

8a. Belangenbehartiging

20240703 notitie LR inzake strategie

20240611 Strategische agenda - voorstel structuur en aanpak

2024.07.03 AP 8A - notitie LR juli 2024 belangenbehartiging

Strategie

In het kader van de Planning & Controlcyclus zal de ledenraad jaarlijks aan het begin van het jaar worden uitgenodigd om met het bestuur mee te denken over de strategie voor de komende drie jaren. Willem Geselschap nodigt de ledenraadsleden uit om vragen en opmerkingen aan hem door te geven (**actie: ledenraad**). De eerste reacties worden vervolgens gegeven:

- De langjarige en driejarige planning lijken door elkaar heen te lopen. Voorgesteld wordt om deze anders te benoemen.
- Ringleden vonden dat een strategie geen bestuurlijk plan moet zijn maar verder moet reiken dan een bestuurstermijn.
- Digitalisering, vergrijzing en opvolging zijn benoemd maar ambities zijn niet geconcretiseerd.
- Verzocht werd bij de aantrekkelijkheid van het ambt kritisch te beoordelen of de benoemingsvereisten niet te hoog zijn. Dit punt komt ook in het kader van de herziening van de Wna aan de orde.
- Hoe kan de beschikbare tijd het meest efficiënt worden besteed aan de meest noodzakelijke zaken? Naar verwachting haakt het WODC-rapport naar aanleiding van het onderzoek Toegang tot het notariaat, op dit aspect in. Het rapport is openbaar en zal door het bestuur en de ledenraad en op de Dag van de ledenraad worden besproken omdat het mogelijk gevolgen heeft voor (de strategie van) het notariaat. Wellicht is het zinvol om de toegevoegde waarde van het notariaat vóór de publicatie van het rapport onder de aandacht van de politiek te brengen.

In overweging wordt gegeven dat de KNB lobbyt voor meer samenwerking met banken bijvoorbeeld door uitwisseling van informatie die óók in het kader van Wwft onderzoek doen zodat het notariaat meer tijd heeft zich op notariële zaken te richten. Dit idee heeft de KNB opgenomen in een rapport dat aan de minister is aangeboden.

- In verband met aanwas vanuit de jonge KNB-leden voor (ring)besturen, ledenraad en commissies zijn veel goede contacten van de KNB en de ringbesturen met studentenverenigingen belangrijk. De ambitie om de aantrekkelijkheid van bestuursfuncties en de bereidheid daartoe te vergroten moet een speerpunt van de strategie zijn. Over de invulling daarvan zal worden nagedacht (**actie: allen**).
Met betrekking tot het bezoeken van ringvergaderingen wordt geopperd de (middel)grote notariskantoren te activeren en (informeel) aan te spreken op hun verantwoordelijkheid, stagiaires toe te laten tot ringvergaderingen en kantoren uit studentensteden aan te spreken. Helaas gaf de commissie kandidatenzaken aan dat werkgevers deelname aan activiteiten vaak niet faciliteren. Mogelijk is het toekennen van PE-punten een oplossing.
Voor de secretarisfunctie binnen ringbesturen vormt de praktische invulling een bezwaar maar die kan worden uitbesteed aan een ambtelijk secretaris; er is geen verplichting dat de secretaris ook als ledenraadslid fungeert.

Belangenbehartiging

Naar aanleiding van de met de agenda meegestuurde notitie worden de volgende opmerkingen gemaakt en vragen gesteld:

- Wordt de ledenraad op de hoogte gehouden van de stand van zaken?
Alle werkzaamheden op het gebied van belangenbehartiging zullen worden geïntegreerd in de werkzaamheden van de KNB en zichtbaar zijn in jaarplannen, de begroting en het jaarverslag. Wellicht zullen grote dossiers met de ledenraad specifiek worden besproken. Van grote dossiers worden belangenbehartigingsplannen gemaakt met de (sub)doelstellingen en plannen en media. Het bestuur wordt regelmatig geïnformeerd. Het handboek beschrijft protocollen en processen zodat duidelijk is wie wanneer aan bod is en wat men van elkaar kan verwachten. De doelen staan in de belangenbehartigingsplannen op inhoudsniveau.
- Worden er nieuwe mensen aangenomen en opgeleid?
Er wordt gezocht naar mensen om contacten te onderhouden in Brussel en Den Haag én mensen voor de inhoud van de dossiers waarvoor al enkele mensen zijn aangenomen. Veel organisaties zijn op zoek naar belangenbehartigers en het kost veel moeite goede mensen te vinden. Ook voor het stakeholders management worden mensen gezocht.

8b. NotarisID ontwikkelingen

De potentiële koper is een deadline van 1 augustus 2024 gesteld. De ledenraad krijgt concrete informatie wanneer de ontwikkelingen positief lijken te worden. Er was een mandaat gegeven tot 1 juli 2024 maar op verzoek van de kopende partij is een maand uitstel gegeven waarin zij de kosten zullen dragen hetgeen door de technisch voorzitter namens de ledenraad is geaccordeerd.

Een concrete deal zal eerst door de CvA worden beoordeeld waarna de ledenraad vóór 1 augustus 2024 eventueel wordt bijeengeroepen voor een online vergadering.

Ondanks het feit dat de ledenraad eerder akkoord ging met de volledige afschrijving van de kosten waardoor een eventuele opbrengst een meevaller zou zijn, zal een eventuele deal worden besproken vanwege mogelijke verborgen risico's.

Besloten wordt zo nodig een ledenraadsvergadering van maximaal één uur via Teams te houden.

8c. Voorzitterschap ledenraad

Guido Tjadens verlaat de vergadering. Guido Tjadens en Margreet Procee hebben een brief gestuurd die door de vacaturecommissie zal worden getoetst. De ledenraad wordt gevraagd aan te geven welke criteria belangrijk zijn voor een voorzitter van de ledenraad:

- strakke organisatie;

- dossierkennis, ervaring met besproken dossiers;
Vóór de benoeming van Joyce Leemrijse tot gemandateerd voorzitter werd het voorzitterschap vervuld door een ledenraadslid. Omdat de belangen van het bestuur en de ledenraad soms uiteenliepen werd na een traject bij Ebbinge zes jaar geleden besloten een voorzitter te benoemen die niet aan een ring was gebonden.
Een ledenraadslid heeft zelf de ervaring opgedaan dat een niet-ledenraadslid als voorzitter de voorkeur verdient omdat deelname aan een discussie en het leiden van een discussie twee verschillende rollen zijn.
Conform artikel 1 lid 8 van de Verordening op de ledenraad 2015 kan degene die voorzit de rol als ledenraadslid door een ander laten invullen. Nadir Trabelsi, formeel voorzitter van de ledenraad, heeft Joyce Leemrijse gemandateerd als voorzitter van de ledenraad.
- de CvA noemde ook teamspeler en verbinder en waar nodig overwicht en overzicht houden.

Vóór de volgende vergadering zal de vacaturecommissie advies uitbrengen aan de ledenraad waarna de benoeming op 25 september 2024 volgt. De commissie zal bestaan uit Monique Rombouts, Nadir Trabelsi (toegevoegd als onafhankelijk persoon) en Bart Versteeg; Guido Tjadens is bij de huidige vacature niet als lid van de commissie betrokken. Ook Margreet Procee heeft deel uitgemaakt van de vacaturecommissie zodat geen van hen een voorsprong op de ander heeft.

Beide kandidaten zullen zich in de ledenraad van 25 september 2024 voorstellen, tenzij een van de kandidaten zich na het advies van de vacaturecommissie terugtrekt. De te benoemen kandidaat zal in de vergadering van 20 november 2024 meelopen met de voorzitter. De sollicitatiebrieven zullen aan de ledenraad worden toegestuurd.

Guido Tjadens keert terug in de vergadering. De voorzitter laat hem weten dat de vacaturecommissie zijn sollicitatie en die van Margreet Procee zal beoordelen en dat zij in de vergadering van 25 september 2024 hun sollicitatie mogen motiveren en daarover zullen worden bevraagd. Margreet Procee zal over de te volgen procedure worden ingelicht (**actie: secretaris**).

9. Notulen vergadering ledenraad d.d. 22 mei 2024

2024.05.22 conceptnotulen LR-voor LR
2024-03-06 Binnengekomen rondvragen LR-voor vergadering 6 maart 2024
240522 concept notulen besloten
240522 LR actiepunten

Iris Hoogendam en Ingeborg Braun worden in de notulen bij de aanwezigen toegevoegd. De laatste zin op pagina 7, punt 7e “In de volgende vergadering zal een slotbalans voor de afronding van Nobilex beschikbaar zijn waarna de Stichting Connie Bletz start (actie: bestuur).” wordt gewijzigd in “In een volgende vergadering zal een tussenbalans beschikbaar zijn waarmee de Stichting Connie Bletz start (**actie: bestuur**)”. In dit verband onderstreept de penningmeester dat er geen enkele financiële connectie meer bestaat tussen het Voorzieningsfonds en Nobilex; er is nog wel een lening van het Voorzieningsfonds aan de KNB die op de langere termijn door de KNB zal worden terugbetaald. Na de kick-off meeting worden het aanwendings- en beleggingsstatuut en eventueel het bestuursreglement opgesteld en zullen concrete voorstellen waarschijnlijk in de vergadering van 25 september 2024 worden voorgelegd aan de ledenraad.

Namens een ringlid wordt verzocht om een uitgebreidere weergave in de notulen van de toelichting van Thijs Flokstra over de overname van de vordering van 1 EUR. In het verleden is gekozen voor beknopte notulen daar de uitgebreide notulen niet leesbaar waren. Leden hadden meer informatie kunnen vragen in de ALV die kort na de vorige ledenraadsvergadering werd gehouden.

Met inachtneming van voornoemde wijzigingen wordt het verslag vastgesteld.

10. Rondvraag

Nadir Trabelsi deelt mee dat de Rabobank weigerde een derdengeldenrekening te openen, omdat de kosten te hoog waren voor het Wwft-onderzoek. Het bestuur zal dit bespreken in het overleg met de Nederlandse Vereniging van Banken en eveneens aan de orde stellen de weigering van de Rabobank om een verklaring af te geven die eens per vijf jaar nodig is ter bevestiging dat het gaat om een derdengeldenrekening, zoals bedoeld in artikel 25 Wna (**actie: bestuur**).

Er wordt op aangedrongen het notariaat onder de aandacht te brengen van de hogescholen en op te nemen in de strategische agenda; toch zijn er in het kader van Futurepro(o)f contacten met hogescholen. Er lijkt in het aanbod van stagiaires sprake te zijn van regionale verschillen. Mogelijk hanteren HBO's een lijst van kantoren waarmee goed wordt samengewerkt en waar een gekwalificeerd stagebegeleider werkt.

Wat de opvolging betreft wordt vaak een veel te hoge prijs gevraagd voor de overdracht van het kantoor. De opvolgingsproblematiek is een landelijk probleem dat zich niet beperkt tot het notariaat. In een cursus over gedragsverandering en het enthousiast houden van medewerkers werd aangegeven dat niet de beloning, maar de werkgever bepalend was om medewerkers te behouden.

Jasper Nobel stelt voor de stand van zaken van de consignatiekas te agenderen voor een volgende vergadering. Veel mensen ervaren problemen, omdat het ministerie veel afwijst (**actie: secretaris**).

Jasper Nobel geeft de ledenraad en bestuur in overweging om de klachtenbemiddeling die succesvol lijkt te zijn, te evalueren. Klachten worden soms doorgestuurd en opgelost maar het komt ook voor dat het gaat om klachten waarvoor al een procedure is doorlopen. Bij een evaluatie zou moeten worden nagegaan of er soms meer mogelijkheden zijn (**actie: bestuur**).

Jasper Nobel stelt voor de lage opkomst van de ALV te bespreken. Er is veel gedaan om de opkomst te verbeteren, onder meer door het symposium daarna dat wel goed werd bezocht. Wellicht helpen ethiekpunten of planning van de ALV tussen twee symposia in. Aangenomen wordt dat ook het bestuur de opkomst zal bespreken.

Gevraagd wordt of het bekend is dat de Belastingdienst brieven stuurt naar overleden kinderen. Het is nu niet zeker of dit geen toeval is. In het verleden gebeurde dit vaak.

Jasper Nobel die de ledenraadsvergadering voor de laatste keer bijwoont wordt toegesproken door Nadir Trabelsi en ontvangt een attentie.

11. Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun komst en inbreng en sluit de vergadering om 16:50 uur.

Volgende vergadering 25 september 2024

Dit verslag is nog niet vastgesteld.

ACTIEPUNTEN (naar aanleiding van ledenraadsvergaderingen)

Datum vergadering	Agenda-punt	Onderwerp	Bestuur/ ledenraad	Bureau	Status
20-06-2023	8c	Agenderen voor ledenraad: Best practices/werving van nieuwe bestuursleden voor de ringen	Ledenraad	Secretaris ledenraad	Geagendeerd voor 25-09-2024.
17-05-2023	10	Mogelijkheid inzien documenten op documentniveau iBabs	Ledenraad	Secretaris ledenraad	Wordt in een soort handboek geplaatst. CvA is de eerste opzet aan het beoordelen.
15-11-2023	6a	Procedure voor ontzetting/schorsing ringvoorzitter checken, mandaat voorzitter opnemen (zie verg 07-02-24)		Bureau	februari 2024
15-11-2023	6a	Modelreglement voor ringbesturen		Bureau	
07-02-2024	1	Benoemingsreglement bestuursfuncties bijwerken		Bureau	mei 2024
29-04-2024	4a	Bepaling opnemen in reglement Benoemingen om te voorkomen dat gaandeweg een procedure een vacature wordt opengesteld		Vacaturecommissie	z.s.m.
22-05-2024	7b	Afspreken hoe de CvA of ledenraad via de voorzitter over intern onderzoek NotarisID wordt ingelicht	Bestuur		z.s.m.
03-07-2024	7b	Besluit agenderen of één KNB-bestuurder deel moet uitmaken van het Nobilex-bestuur		Secretaris	1 mei 2025
03-07-2024	7c	Samenvattend verslag maken van overleg klankbord-groep Wna en resultaat in concept wettekst opnemen		Willem Geselschap	september 2024
03-07-2024	8a	Input geven op strategie voor komende 3 jaren	Ledenraad		z.s.m.
03-07-2024	8a	Invulling ambitie om aantrekkelijkheid van en bereidheid tot bestuursfuncties te vergroten	Ledenraad	Bestuur	z.s.m.
03-07-2024	10	Input NVB-overleg: Rabobank: 1) weigering openen derdengeldenrekening 2) weigering verklaring derdengeldenrekening	Bestuur		z.s.m.

Ledenraadsvergadering
d.d. 25 september 2024

Datum vergadering	Agenda- punt	Onderwerp	Bestuur/ ledenraad	Bureau	Status
03-07-2024	10	Agenderen stand van zaken consignatiekas		secretaris	Geagendeerd voor 25-09-2024.
03-07-2024	10	Agenderen evaluatie klachtenbemiddeling		secretaris	Geagendeerd voor 25-09-2024.